

Prijevod:

Zašto je

AC

TTA

toliko kontroverzna?

Zašto je ACTA toliko kontroverzna?

Što je ACTA?

ACTA – „The Anti-Counterfeiting Trade Agreement“ (trgovinski sporazum protiv krivotvorenja) je multilateralni sporazum koji predlaže međunarodne standarde za zaštitu intelektualnog vlasništva. Sporazum, koji je ispregovaran od strane nekolicine zemalja¹ u koordinaciji sa određenim dijelovima gospodarstva, je kontroverzan kako zbog svog sadržaja tako i zbog postupka donošenja.

Svrha ove knjižice je da pruži kratki pregled tema koje su sastavni dio ACTA-e kao i uvid u razloge tako širokog otpora prijedlogu sporazuma.

Način na koji je ACTA dogovorena lišio ju je demokratskog kredibiliteta i pravne jasnoće. Ako bude ratificirana, imati će nesagledive posljedice za slobodu izražavanja i pristup kulturnim dobrima, te za privatnost, a uz sve to će naštetiti međunarodnoj trgovini i kočiti inovativnost.

Postupak ratifikacije ACTA-e upravo počinje na nacionalnoj razini raznih država članica EU, s time da je u mnogim zemljama članicama značaj ovog prijedloga podcijenjen. Tijekom ovog procesa i prije konačne ratifikacije ACTA-e na razini EU, autori ove knjižice žele potaknuti kreatore EU politike da temeljito razmotre sve implikacije koje ACTA donosi.

U nedostatku dodatnih zadovoljavajućih jamstava od strane Europske Komisije i Europskog suda za pravdu, zahtijevamo da Europski parlament odbaci ACTA-u u nadolazećem postupku ratifikacije.

¹ Australija, Kanada, Europska Unija, Japan, Koreja, Meksiko, Maroko, Novi Zeland, Singapur, Švicarska i SAD.

Nedostatak demokratskog kredibiliteta

ACTA

ACTA je zaobišla etablirane multilateralne forume, kao što su WIPO i WTO, koji su utemeljeni na demokratskim principima i otvorenosti sa jasnim proceduralnim garancijama.

ACTA je dogovorena iza zatvorenih vratiju, čime je većina zemalja u razvoju izignorirana, sa malo demokratske odgovornosti na razini UN, EU ili na nacionalnoj razini.

ACTA želi stvoriti novu instituciju na temelju netransparentnog procesa – „ACTA Odbor“, bez davanja ikakvih garancija ili obveza novoga tijela da radi otvoreno, transparentno i na uključiv način koji omogućava javni nadzor.²

Neizabrani „ACTA Odbor“ će biti odgovoran za implementaciju i tumačenje Sporazuma, i čak će biti u mogućnosti predlagati dopune Sporazumu nakon što bude usvojen – bez ikakve odgovornosti prema javnosti.³

Do danas **niti jedna od strana uključena u ACTA-u nije pružila slobodan pristup dokumentima o kojima se pregovaralo** a koji su nužni kako bi se moglo tumačiti mnoge dvosmislene i nejasne elemente u tekstu.⁴

Komisija nije provela procjenu specifično za ACTA-u nego je koristila stare procjene koje su korištene za Direktive o Intelektualnom vlasništvu (I i II). Nije napravljena procjena utjecaja na temeljna prava, posebice u odnosu na one iz trećih zemalja, koje često neće imati istu razinu zaštite privatnosti, slobode govora i vladavine prava kao u zemljama EU.

² Poglavlje V Članak 36. ACTA

³ Članak 36.2 ACTA

⁴ The Electric Frontier Foundation (EFF) i Knowledge Ecology International (KEI) u SAD-u nisu imali pristup dokumentima.

Prijetnje slobodi govora i pristupu kulturi

Interesi vlasnika prava stavljeni su ispred prava na slobodu govora, privatnosti i ostalih temeljnih prava.⁵

ACTA želi prepustiti kontrolu nad slobodom govora privatnim tvrtkama budući da nameće obveze trećim stranama da nadziru online sadržaj, kao što su Internet posrednici, koji su slabo osposobljeni za regulaciju slobode govora.⁶

ACTA bi mogla ometati korištenje društvenog kulturnog nasljeđa time što povećava kazne i potencijal krivičnog gonjenja za korištenje radova čije vlasnike ili nosioce prava je teško ili nemoguće identificirati ili locirati (tzv. „napuštena djela“).

Konačan tekst Sporazuma, čiji smisao će biti razjašnjen tek nakon što ACTA bude ratificirana, nejasan je i postoji rizik tumačenja na način **da kriminalizira veliki broj građana za beznačajne prijestupe.⁷**

ACTA

⁵ Ovo je izričito navedeno u, npr., fusnoti 13, gdje je Zaštita odgovornosti Internet posrednika (koji briše poticaje posrednicima da se miješaju u privatni Internet promet svih građana) dopustiva samo kada su uski interesi vlasnika prava u pitanju

⁶ Članak 27.2 i Članak 8.1 ACTA

⁷ Nejasno pisanje ACTA-e omogućava zemljama da uvedu takozvano „three-strikes“ pravilo, ili neku drugu neproporcionalnu mjeru, čime bi korisnici Interneta bili isključeni ako bi nastavili preuzimati piratski sadržaj, tu je i problem oko „komercijalne skale“ koja uključuje „direktnu ili indirektnu ekonomsku ili komercijalnu prednost“.

Prijetnje privatnosti

ACTA tjera davatelje pristupa Internetu da vrše nadzor nad svojim mrežama te da pružaju osobne podatke o navodnim kršiteljima prava vlasništva. Budući da odvjetnici i navodni nositelji prava vlasništva u Europi već koriste taktike prisile kako bi iskoristavali nevine korisnike naplaćujući visoke iznose „nagodbi“ kako bi izbjegli pojavljivanje na sudu, ovo je politika koju bi EU trebala zabraniti a ne pokušavati ju izvoziti.⁸

Povećana odgovornost posrednika može štetno potaknuti davatelje pristupa Internetu da vrše nadzor svojih mreža i da primijenjuju intruzivnije načine identifikacije navodnih prekršitelja, kao što je široki nadzor komunikacija putem „deep packet inspection“ principa, koji omogućava drastično kršenje korisnikove privatnosti.

Prepreke inovativnosti

ACTA bi mogla imati drastično negativan utjecaj na inovativnost. Treba imati na umu da se inovacije, kao što je razvoj softvera, često događaju u pravno „sivoj zoni“. Čini se neizbježnim da će ACTA zakočiti nove inicijative digitalne i ostalih industrija zbog straha od visokih financijskih kazni i krivičnog gonjenja zbog nenamjernog kršenja intelektualnog vlasništva.⁹

Oštrije kazne će obeshrabriti start-up poduzeća budući da si ne mogu priuštiti obranu od optužbi.

ACTA bi mogla potaknuti nekompetitivno ponašanje. Budući da se odgovornost za nadzor nameće Internet posrednicima, manje Internet tvrtke neće imati kapaciteta da implementiraju zatraženi nadzor, što će dati značajnu prednost većim tvrtkama.

⁸ Dva značajna primjera su <http://bit.ly/g9IUsl> i <http://bit.ly/9aHDEn>

⁹ Poglavlje 4: Kriminalni prekršaji, ACTA

AKTIVA

Šteta trgovini

Iako bi EU smatrala ACTA-u pravno obvezujućim sporazumom, SAD su već javno rekly da ACTA-u smatraju neobvezujućim „dogovorom“. Ovo bi moglo stvoriti probleme zbog pravne nejasnoću statusa ACTA-e i **daje SAD-u povećanu fleksibilnost kojom će dobiti konkurentsku prednost nad EU.**

Prijedlozi koji utiču na **privatnost i slobodu govora u ACTA-i biti će eksponencijalno opasniji u zemljama u kojima temeljna prava nisu zakonom osigurana.**

ACTA bi mogla stvoriti nepravedne prepreke međunarodnom poslovanju. Kao što je Kina već dokazala, dogovori sa davateljima pristupa Internetu koji su neformalni i nisu zasnovani na zakonima mogu se vrlo lako iskoristiti kao ne-tarfina prepreka trgovini.

Nedostatak pravne jasnoće

Tekst ACTA-e je nejasan čime se stvara pravna nejasnoća oko nekih ključnih odredbi.¹⁰

Uvođenjem viših standarda nadzora od onih koji su trenutačno na snazi (TRIPS), sa samo nejasnim i neprovedivim referencama na zaštitne mjere **ACTA nije usklađena sa važećim međunarodnim pravnim standardima.**¹¹

ACTA ne zadovoljava EU standarde o zaštiti i promicanju univerzalnosti, integritetu i otvorenosti Interneta u skladu s odrednicama Vijeća Europe, koje je utvrdilo da „Zemlje imaju odgovornost osigurati, u skladu sa standardima prepoznatima u međunarodnim zakonima o ljudskim pravima i principima međunarodnih zakona, da njihove aktivnosti nemaju negativan prekogranični utjecaj na pristup i korištenje Interneta.“¹²

¹⁰ Članak 23.1 „komercijalna skala“ bi mogla implicirati kriminalne procedure za indirektnu ekonomsku prednost i također bi mogla označavati ciljani nadzor IP adresa kako bi se utvrdila razina kršenja autorskih prava; Članak 21.1: nema definicije „digitalnog okruženja“ i „hitrih mjera“; Članak 27.2 nema definicije „digitalnih mreža“.

¹¹ ACTA definira „komercijalnu skalu“ u puno širem i nejasnijem obliku nego što je u prijašnjim dogovorima kao što je TRIPS, čime se ostavlja prostor za interpretaciju, čime se efektivno sprečava određivanje proporcionalnih kazni.

¹² Preporuka CM/Rec(2011)8 Odbora Ministara zemalja članica o zaštiti i promicanju univerzalnosti, integritetu i otvorenosti Interneta, prihvaćenoj 21. rujna 2011: <http://bit.ly/rewDvf>

Zaključak

Postoji rizik da će ACTA imati ozbiljne posljedice ako ne postigne pravu ravnotežu između zaštite intelektualnog vlasništva i očuvanja temeljnih prava društva u cjelini, kao što su sloboda izražavanja, pravo na pristup informacijama i kulturnim dobrima te pravo na privatnost.

Europski parlament je već naglasio nekoliko problematičnih područja Sporazuma u vlastitoj studiji o ACTA-i, uključujući ozbiljne zakonske nedostatke, navodeći da **„je teško odrediti neke konkretne prednosti koje ACTA donosi građanima EU u odnosu na postojeći međunarodni pravni okvir.“**

Studija ističe da bi **„bezuovjetni pristanak bio neprikladan odgovor Europskog parlamenta, uzimajući u obzir prepoznate probleme sa ACTA-om u njenom sadašnjem obliku.“**¹³

Potičemo kreatore Europske politike da ozbiljno razmotre moguće posljedice ACTA-e.

Bez dodatnih zadovoljavajućih jamstava i pojašnjenja od Europske Komisije i od Europskog suda pravde, zahtijevamo da Europski parlament glasa protiv ACTA-e u nadolazećem postupku davanja suglasnosti.

ACTA

¹³ <http://bit.ly/qwYwF4>

Impressum

Priredio

U suradnji sa

Hrvatsko izdanje:

www.internetzasve.wordpress.com

Prijevod: Filip Jurišić